

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»

на тему: Облік і аудит витрат на автотранспортних підприємствах (на
прикладі ПАТ «ПІВНІЧТРАНС»)

Виконавець:

студентка ЦЗФН 6 курс 1 група

Свердєба Юлія Олексіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к. е. н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Шевчук Ніна Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах надзвичайно важливим є ефективне використання будь-яких ресурсів, зокрема особливої актуальності набуває питання раціональної організації обліку і контролю за рівнем витрат автотранспортних підприємств.

Це найскладніший компонент організації та розвитку діяльності компаній, на які поширюється порядок управлінського обліку. Прямо від його добросовісного вивчення та вдалого прагматичного використання буде залежати прибутковість компанії, прояв перспектив зменшення собівартості вантажоперевезень.

Закономірність досліджування економічного змісту, будови, обліку витрат і собівартості послуг породжено тим, що в економічних джерелах відсутні однакові пояснення складу витрат, собівартості, методика обрахунку, що пов'язано, із відсутністю монолітного міркування з приводу розуміння економічного змісту термінів.

Економічне значення, утворення, облік і синтез витрат та розрахунок собівартості послуг автотранспортного підприємства аналізувалися в роботах знаних науковців: Пікулик О.Б., Петровська С.І., Міценко Н.Г. та ін. Практичні сторони функціонування автомобільного транспорту, обліку і аудиту витрат постають в роботах вчених, а саме: Е.М. Гутсайт, О.А. Петрик, В.Я. Савченко, Н.Р. Грицак та ін. Втім нині з'ясовані не всі проблеми стосовно здійснення внутрішньої перевірки витрат АТП, і вони вимагають наступних опрацювань.

Мета і завдання дослідження. Метою є дослідження теоретичних та практичних аспектів обліку та аудиту витрат автотранспортних підприємств.

Під час виконання роботи були поставлені такі завдання:

- розглянути теоретичну основу побудови системи обліку та аудиту витрат на підприємстві;
- оцінити стан обліку і аудиту витрат;
- розглянути аналітичний та синтетичний облік витрат;
- проаналізувати проблеми і перспективи розвитку обліку витрат на прикладі підприємства ПАТ «ПІВНІЧТРАНС».

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом досліджень є облік і аудит витрат на ПАТ «ПІВНІЧТРАНС».

Предметом дослідження являється організація обліку та аудиту витрат в системі управління підприємствами.

Методи дослідження. Методологічну основу кваліфікаційної роботи склали наукові розробки вітчизняних і зарубіжних економістів з обліку та аудиту витрат. При написанні роботи було використано наступні методи дослідження: графічні методи, методи узагальнення та синтезу, порівняльного, статистичного та економічного аналізу.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження стали Закони і законодавчі акти України з питань обліку та аудиту, національні стандарти бухгалтерського обліку, план рахунків бухгалтерського обліку. Також використані публікації статистичних і наукових установ, праці

вітчизняних, зарубіжних учених і фахівців в області обліку та аудиту витрат, практичні дані ПАТ «ПІВНІЧТРАНС», його звітність, усні консультації працівників підприємства, а також ресурси мережі Інтернет.

Практична цінність роботи полягає в розробці рекомендацій щодо вдосконалення системи обліку витрат на ПАТ «ПІВНІЧТРАНС».

ВИСНОВКИ

Для ефективного управління діяльністю підприємства особливу увагу слід звернути саме на витрати операційної діяльності та їх класифікацію, адже це дасть можливість забезпечити прибутковість діяльності підприємства, що є основною задачею будь-якого суб'єкта господарювання.

Розрізняють витрати виробництва і витрати діяльності. Витрати виробництва – це спожиті в процесі виробництва засоби виробництва, які втілюють у собі минулу працю та працю теперішню з відповідними нарахуваннями на неї. Витрати діяльності – це усі витрати, які пов'язані з різними видами діяльності, у які входять і виробничі витрати.

Витрати відображаються в бухгалтерському обліку одночасно із зменшенням активів або збільшенням зобов'язань. Витратами звітного періоду визначаються або зменшенням власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу в результаті його виключення або розподілення між власниками), за умови, що ці витрати можуть бути вірогідно оцінені. Розглянемо більш детально оцінку витрат. Оцінка витрат - це процес обчислення динаміки витрат, тобто встановлення кількісного взаємозв'язку між витратами й різними факторами на підставі дослідження діяльності.

Особливістю обліку в АТП є оперативний облік випуску автомобілів на лінію і їх технічний стан. Щоденно диспетчер складає разом з іншими службами диспетчерський рапорт, який є основою для використання його керівництвом АТП у прийнятті рішень щодо підвищення технічної готовності парку автомобілів.

В АТП ведеться облік замовлень на перевезення вантажів в спеціальному журналі, де вони реєструються в міру надходження від клієнтів.

На основі замовлень на перевезення вантажів, дорожніх листів, товарно-транспортних накладних та інших документів, що підтверджують виконання роботи замовником (клієнтом), бухгалтерія АТП або відділ експлуатації виписують рахунки на оплату перевезень.

ПАТ «ПІВНІЧТРАНС» є комплексним автотранспортним підприємством, призначеним для виконання пасажирських перевезень і обслуговування рухомою складу, яке полягає в його зберіганні, періодичного технічного обслуговування і поточного ремонту.

За загальною кількістю транспортних засобів, задіяних в комерційній перевезення пасажирів, ПАТ «ПІВНІЧТРАНС» має частку в розмірі 5% в цілому по Україні, при цьому в місті Одесі частка ринку становить 28%, в місті Кривий Ріг обслуговується 53% міських маршрутів, а в Одеській і

Дніпропетровській областях частка ринку пасажирських перевезень складає 3,5% і 19,7% відповідно.

Підприємство знаходиться в кризову стані, на протязі досліджуваного періоду результатом діяльності був збиток. Збитковість виробництва за цій період збільшилась на 100%, що є негативним фактором діяльності підприємства, така зміна відбулася через введення у 2020 році жорстких карантинних обмежень на міський транспорт.

Основними документами оформлення витрат на ПАТ "ПІВНІЧТРАНС" є: видатковий касовий ордер, авансові звіти, розрахунок амортизації основних засобів, платіжні доручення на перерахування коштів, розрахунково – платіжні відомості, видаткові накладні, тощо. Узагальнення інформації про витрати та фінансові результати відбувається у відповідних облікових регістрах з подальшим перенесенням даних до головної книги. Стосовно фінансової звітності зазначені об'єкти обліку відображаються у ф. № 2 «Звіт про фінансові результати».

Аудит на ПАТ «ПІВНІЧТРАНС» проводиться відповідно до вимог Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» і Міжнародних стандартів аудиту.

Аналіз стану, обсягів та структури витрат показав, що у структурі витрат основне місце займає собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг. Вона складала 81,05% у 2018 р. та знизилася до 53,70% у 2020 р. Середній темп росту показав зниження за період 2018-2020 рр. на 49,61%, що є наслідком зменшення кількості реалізованої продукції. Збитковість витрат збільшилась з 10,42%, до 59,84%. Дане збільшення свідчить про зниження ефективності діяльності підприємства, що потребує відповідних заходів та дій з боку керівництва підприємства.

Проводячи аналіз системи обліку витрат на ПАТ «ПІВНІЧТРАНС» було виявлено певне спотворення інформації, що відображається в обліку адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат підприємства. Така ситуація пояснюється тим, що існують випадки віднесення частини адміністративних витрат і деякої частини витрат на збут до складу інших операційних витрат. Такі обставини сприяють викривленню інформації про витрати.

Для рішення проблеми було надано рекомендації належним чином організувати систематичний облік, це дасть змогу забезпечити інформацією проблемний облік невиробничих операційних витрат.

Для складання оптимального плану підвищення ефективності формування витрат виробництва на підприємстві шляхом найефективнішого використання трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, а також виробничих потужностей підприємства було використано економіко-математичну модель операційного левериджу.

У 2018 році змінні витрати склали 111,28% від чистого доходу, тобто підприємству виробництво послуг обходиться дорожче ніж їх реалізація, у

2020 році ситуація трохи покращилась і змінні витрати склали 98% від чистого доходу, але зросла доля постійних витрат з 8,71% до 13,16%.

Перерозподіл змінних і постійних витрат буде недостатньо для отримання прибутку, тому підприємству необхідно зменшити змінні витрати приблизно на 15%. Це призведе до збільшення маржинального доходу до 14534 тис. грн. і допоможе підприємству отримати прибуток у розмірі 2862 тис. грн. У цих умовах ефект виробничого леввериджу на підприємстві складе 5,08 одиниць.

ПАТ «ПІВНІЧТРАНС» необхідно скорочувати витрати, щоб отримувати прибуток, цього можна досягти шляхом підвищення питомої ваги найбільш рентабельних виробів у структурі реалізованої продукції та збільшувати власний капітал за рахунок нарощування чистого прибутку. Останнє підприємство може зробити шляхом ефективного використання трудових, матеріальних ресурсів та основних засобів. Ефективне використання ресурсів на підприємстві має бути ґрунтоване на підвищенні рівня продуктивності праці, ефективному використанню фонду робочого часу (без допущення внутрішніх втрат і цілоденних простоїв), підвищенні фондовіддачі, зниженні рівня матеріаломісткості. Для оптимізації величини витрат по виробництву і реалізації продукції підприємству необхідно знижувати рівень працемісткості, оплатомісткості і матеріаломісткості. З метою збільшення ціни реалізації необхідно покращувати якісні характеристики видів продукції, що виробляється, займатись маркетинговими дослідженнями з позиції розширення ринків збуту.